

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

समशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ७२

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

मिति: २०८१/०४/०६

श्री वी.पी. कोईराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, घरान
श्री पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, लगनखेल
श्री चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, वीर अस्पताल
श्री पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, पोखरा
श्री कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, जुम्ला
श्री राती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, दाङ
श्री रामराजा प्रसाद सिंह स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, राजविराज
श्री स्वास्थ्य विभा वोर्ड, काठमाडौं
श्री स्वास्थ्य सेवा विभाग, काठमाडौं
श्री औषधी व्यवस्था विभाग, काठमाडौं
श्री आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभाग, टेकु
श्री शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, काठमाडौं
श्री कोशी अस्पताल, खिराटनगर
श्री गजेन्द्र नारायण सिंह अस्पताल, राजविराज
श्री नारायणी अस्पताल, विराजमान
श्री भरतपुर अस्पताल, चितवन।
श्री मानसिक अस्पताल, लगनखेल
श्री राष्ट्रिय ट्रमा सेन्टर, महाकाल
श्री राष्ट्रिय आयुर्वेद अनुसन्धान तथा तालिम केन्द्र, काठमाडौं
श्री जी.पी. कोईराला राष्ट्रिय स्वास्थ्य प्रशासन केन्द्र, तनहुँ
श्री सुशिल कोईराला प्रखर व्यान्सर अस्पताल, वाक्के
श्री भेरी अस्पताल, वाक्के
श्री डडेलधुरा अस्पताल, डडेलधुरा
श्री भक्तपुर व्यान्सर अस्पताल, भक्तपुर

श्री गेटा अस्पताल, कैलाली
श्री पशुपति होमियो चिकित्सालय, ललितपुर
श्री कान्ती बाल अस्पताल, काठमाडौं
श्री शुक्रराज ट्रिपिकल तथा सहवा रोग अस्पताल, काठमाडौं
श्री परोपकार प्रसुति तथा स्त्री रोग अस्पताल, वापावली
श्री नेपाल आखौ अस्पताल, काठमाडौं
श्री वी.पी. कोईराला मेमोरियल व्यान्सर अस्पताल, भरतपुर
श्री मनमोहन कार्डियोथोरासिक भारकुलर तथा ट्रान्स्फ्लान्ट केन्द्र, काठमाडौं
श्री शहिद गंगालाल राष्ट्रिय हृदय केन्द्र, काठमाडौं
श्री चि.वि. शिखण अस्पताल, काठमाडौं
श्री आयुर्वेद चिकित्सालय, नरदेवी
श्री सिंहदरवार वैद्यखाना, काठमाडौं
श्री वी.पी. कोईराला लायन्स नेत्र अध्ययन केन्द्र, काठमाडौं
श्री नेपाल नेत्र ज्योति संघ, काठमाडौं
श्री शहिद कर्मभर्त्तु राष्ट्रिय प्रत्यारोपण केन्द्र, भक्तपुर
श्री रास्त्रिय क्षयरोग नियन्त्रण केन्द्र, भक्तपुर
श्री राष्ट्रिय एहस तथा चैन रोग नियन्त्रण केन्द्र, काठमाडौं
श्री राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार केन्द्र, काठमाडौं
श्री राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र, काठमाडौं
श्री राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला, काठमाडौं
श्री स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्, रामशाहपथ
श्री चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, वीर अस्पताल नरिंग व्याम्पस

कृ. अनन्त वार्डल
इमियर

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामधाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

०१-४२६२८६२

रामधाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

विषय: आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धी मार्गदर्शन।

विनियोजन ऐन, २०८१ सङ्घीय संसदबाट पारित भई मिति २०८१/३/३० का दिन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूबाट प्रमाणीकरण भइसकेको व्यहोरा यहौलाई अवगत नै छ। सोही अनुसार आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का लागि तहीं अन्तर्गत निकायहरूमा विनियोजित रकम प्रचलित कानून बमोजिम खर्च गर्ने/गराउने, लेखा राख्ने, प्रतिवेदन गर्ने र लेखापरीक्षण गर्ने/गराउने समेतको जिम्मेवारी तहाँबाट पूरा हुने विश्वास लिएको छु। बजेटले लिएका उद्देश्य प्राप्तिको लागि उपलब्ध हुने स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र दक्षता कायम गर्नु हुनेछ। समग्र वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै बजेट, निकासा, खर्च र नियन्त्रण लगायत वित्तीय उत्तरदायित्व कायम गर्न विनियोजन ऐन, २०८१, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र नियमावली, २०७७ को अनिवार्य रूपमा परिपालन गर्नु/गराउनु हुनेछ भन्ने विद्यासका साथ विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ९ को उपदफा (३) बमोजिम यो मार्गदर्शन प्रेषित गरेको छु।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेट कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन देहाय बमोजिम व्यवस्था मिलाइएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु/गराउनु हुन अनुरोध गर्दछु।

(क) अखितयारी, कार्यक्रम स्वीकृति तथा बजेट बौद्धिकौड

१. मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (Line Ministry Budget Information System-LMBIS) मा समावेश भएको कार्यक्रमलाई नै स्वीकृत कार्यक्रम र खर्च गर्ने अखितयारी मानी सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले बजेट कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धित इकाईलाई बजेट निकासा गर्नेछ।
२. कुनै निकायलाई एकमन्दा बढी निकायबाट खर्च गर्ने गरी रकम विनियोजन भएकोमा विनियोजन भएको निकायको प्रमुखले संवत् २०८१ साल असोज मसान्तभित्र विनियोजन भएको सम्पूर्ण रकम खर्च गर्ने निकायलाई हासिल गर्नुपर्ने प्रतिफल तथा उपलब्धि सहित स्रोतगत बौद्धिकौड गरी त्यसको जानकारी नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ।

तर उक्त समयावधिभित्र बौद्धिकौड हुन नस्कने मनसिव आधार र कारण सहित सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृतले अनुरोध गरेमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले आवश्यकता र औचित्य हेरी सम्वत् २०८१ साल पुस मसान्तसम्म बौद्धिकौड गरिदिन सक्नेछ। सो थप समयावधि भित्र बौद्धिकौड नभएमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले त्यस्तो रकम रोक्का राख्न सक्नेछ।

[Signature]

डा. रोहन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ काठमाडौं

०१-४२६२८६२

पत्र संख्या: २०८१/८२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

च.न. ६२

३. अनुदान संकेत नं. ६०२ बाहेकको सूचना संकेत नं. २८९९९ (भैंपरी आउने- चालु खर्च) र ३९५९९ (भैंपरी आउने- पूँजीगत खर्च) मा विनियोजित बजेट अर्थ मन्त्रालयबाट थोडफोड स्वीकृत गराएर मात्र खर्च गर्नु पर्नेछ।
४. वर्षिक स्वीकृत कार्यक्रमका लागि विनियोजित बजेट फागुन मसान्तसम्म खर्च नभएमा वा बौकी अवधिमा खर्च हुन नसक्ने भएमा त्यस्तो रकम २०८१ चैत १५ गतेभित्र अनिवार्य रूपमा समर्पण गर्नु हुनेछ।
- (ख) कार्यक्रम/योजना हस्तान्तरण र कार्यान्वयन
५. विनियोजन ऐन, २०८१ को दफा ७(१) बमोजिम नेपाल सरकारको कुनै निकायबाट कार्यान्वयन हुने गरी रकम विनियोजन भएको कुनै कार्यक्रम/आयोजना प्रदेश र स्थानीय तहमार्फत कार्यान्वयन गर्नुपर्ने भएमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालयले प्रदेश र स्थानीय तहबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
६. प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको पूँजीगत तर्फको कुनै कार्यक्रम/आयोजना प्रदेश र स्थानीय तहले नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गराउन आवश्यक ठानेमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहले त्यस्तो कार्यक्रम/आयोजना नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
७. बुँदा नं. ५ बमोजिम प्रदेश र स्थानीय तहले कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी निर्णय प्राप्त भएमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले खर्च गर्ने अछितयारी मानी नेपाल सरकारको एकल खाता कोष प्रणालीमा सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यालयलाई सङ्घीय निकायको रूपमा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा कार्यालय कोड दिई सोही कोडबाट प्रचलित सङ्घीय कानून बमोजिम रकम निकासा दिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
८. बुँदा नं. ६ बमोजिम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयमार्फत कार्यान्वयन गर्ने निर्णय प्राप्त भएमा प्रदेशको आयोजना/कार्यक्रमको हकमा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयले सो निर्णयलाई खर्च गर्ने अछितयारी मानी सम्बन्धित प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालयलाई प्रदेश निकायको रूपमा कार्यालय कोड दिई रकम निकासा दिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
९. स्थानीय तहको पूँजीगत तर्फको कार्यक्रम नेपाल सरकारको सम्बन्धित कार्यालय मार्फत कार्यान्वयन गर्ने निर्णय भएमा स्थानीय तहले सङ्घीय निकायको नाममा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा रहेको कार्य सञ्चालन कोष खातामा जम्मा हुने गरी

डा. रोशन पोखरेल
तचित

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ७२

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

रकम निकासा लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। यसको प्रतिवेदन र लेखा परीक्षण सम्बन्धित तहले नै गर्नु/गराउनु पर्नेछ।

१०. बुँदा नं. ७, ८ र ९ बमोजिम गरिएको व्यवस्थाको जानकारी नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, सम्बन्धित प्रदेश वा स्थानीय तह, सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र सम्बन्धित प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई दिनु हुनेछ।
११. वित्तीय समानीकरण अनुदानको एक चौथाईले हुन आउने रकम महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा २०८१ भाद्र २ गते, २०८१ कात्तिक २ गते, २०८१ माघ २ गते र २०८२ वैशाख २ गते गरी चार किस्तामा हस्तान्तरण गर्नेछ।
१२. बुँदा नं. ११ बमोजिम हस्तान्तरण गर्दा पुस मसान्तसम्मको राजस्व लक्ष्य र सो अधिकार सङ्कलन भएको राजस्वको अनुपातको आधारमा समानीकरण अनुदान निर्धारण गरी सोही बमोजिम तेज्जो किस्ताको रूपमा र चैत्र मसान्तसम्मको राजस्वको लक्ष्य र सङ्कलन भएको राजस्वको आधारमा समानीकरण अनुदान पुनः निर्धारण गरी चौथो किस्ताको रूपमा हस्तान्तरण गरिनेछ।
१३. वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट खर्च भएको रकमको विवरण प्रदेश र स्थानीय तहले २०८१ कात्तिक १ गते, २०८१ माघ १ गते, २०८२ वैशाख १ गतेभित्र र वार्षिक आर्थिक विवरण आगामी आर्थिक वर्षको साउन मसान्तभित्र तथा नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरण भएको रकमको खर्च विवरण नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको समयमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ। सो बमोजिमको विवरण प्राप्त नभएसम्म वित्तीय समानीकरण अनुदान वापतको बाँकी रकम प्रदेश वा स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा हस्तान्तरण गरिने छैन।
१४. प्रदेश र स्थानीय तहले सशर्त अनुदान वापत हस्तान्तरण भएको रकम जुन विषय क्षेत्रको कार्यक्रम वा आयोजनाको लागि प्राप्त भएको हो सोही कार्यक्रम वा आयोजनाको लागि मात्र खर्च गर्ने गरी कार्यान्वयन हुने अधिक, कार्यान्वयनको प्रक्रिया, खर्चको अनुमान सहितको कार्ययोजना, मासिक नगद प्रवाहको विवरण र सम्बन्धित प्रदेश सभा, गाउँ सभा वा नगर सभाले पारित गरेको राजस्व र व्ययको अनुमान साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ।
१५. सशर्त अनुदान अन्तर्गत वित्तीय हस्तान्तरण भएको रकमको स्थानीय र प्रदेश तहले भौतिक प्रगति तथा खर्च भएको रकमको विवरण २०८१ मंसिर १५ गते, २०८१ चैत्र १५ गते, २०८२ असार १५ गतेभित्र र वार्षिक आर्थिक विवरण आगामी आर्थिक

डा. रोशन पौडेल
साजिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामेश्वरपुर्थ काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामेश्वरपुर्थ,

काठमाडौं, नेपाल।

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

बर्षको साउन मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ।

१६. बुँदा नं. १५ बमोजिम खर्चको विवरणबाट क्रियाकलाप अनुसारको खर्च यकिन गरी महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले प्रदेश वा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको संशर्त अनुदानको रकम समायोजन गरी बौकी रकम सोधभर्ना निकासा दिनु पर्नेछ।
१७. संशर्त, समपुरक र विशेष अनुदानको रकम खर्च नभई बचत भएमा त्यस्तो बचत रकम सोही आर्थिक वर्षको असार मसान्तभित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय मार्फत सहभीय सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिला गर्नु पर्नेछ।
१८. बुँदा नं. १७ बमोजिम बचत रकम फिर्ता दाखिल नभएमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले जागामी आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान वा राजस्व बौडफौडको रकमबाट कट्टा गरी समायोजन गर्नेछ। अधिलला आर्थिक वर्षको सहभीय सञ्चित कोषमा फिर्ता दाखिल गर्नुपर्ने बचत रकम फिर्ता दाखिल नगरेमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले अको आर्थिक वर्षमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान वा राजस्व बौडफौड वा रोयलटी बौडफौटको रकमबाट कट्टा गरी समायोजन गर्नेछ।
१९. वैदेशिक सहायता समावेश भएका संशर्त अनुदानका कार्यक्रमको हकमा अन्य विषयका अतिरिक्त वित्तीय समझौता र आयोजना कार्यान्वयन निर्देशिकामा भएका व्यवस्था ती आयोजना कार्यान्वयनको शर्तको रूपमा रहनेछन्। उक्त समझौता तथा निर्देशिका बमोजिमको व्यवस्था कार्यान्वयन नहुँदा दातृ निकायबाट खर्चको सोधभर्ना प्राप्त नहुने भएकोले उक्त व्यवस्था अनिवार्य पालन गरी/गराई सोधभर्ना लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। समझौता र निर्देशिकाको कागजात सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनु हुनेछ। प्रदेश वा स्थानीय तहले उल्लेखित सहायता परिचालन गर्दा समझौतामा निर्दिष्ट गरेको ढौचामा निर्धारित समयभित्र नेपाल सरकारको सम्बन्धित मन्त्रालय, सम्बन्धित सोधभर्ना भाग गर्ने निकाय र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय तथा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गर्नु हुनेछ।
२०. प्रदेश र स्थानीय तहमा संशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयनको लागि द्विविधा पर्न गएमा समस्याको निराकरण गर्ने/गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
२१. अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत प्रदेश र स्थानीय तहमा संशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बद्धमा खर्चका स्वीकृत मापदण्ड र कार्यविधि सम्बन्धित प्रदेश र स्थानीय तहमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

[Signature]

[Signature]

डा. रोशन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशमहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ७२

०१-४२६२८५२

रामशमहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

२२. विनियोजन ऐन, २०८१ बमोजिम एक तहको बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै कार्यक्रम/आयोजना अर्को तहबाट कार्यान्वयन गर्दा रकम विनियोजन भएको तहको खर्च इकाईको रूपमा प्रचलित सहधीय कानूनले तोके बमोजिमको लेखा राखी आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउनु पर्नेछ।

२३. स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भई रकम विनियोजन भएको कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने देखिएमा कार्यविधि २०८१ साउन मसान्त भित्र बनाउनु हुनेछ। त्यस्तो कार्यविधि स्वीकृत भएको सात दिनभित्र वेबसाइटमा राख्नु हुनेछ तर थप आर्थिक दायित्व वा दीर्घकालीन प्रकृतिको दायित्व सिर्जना हुने कार्यविधि बनाउदा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ।

२४. विनियोजन ऐन, २०८१ बमोजिमका स्वीकृत वार्षिक आयोजना/कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने अवधिभरका लागि जनशक्ति योजना सहित आवश्यक करार तथा अस्थायी पदपुर्ति संबत् २०८१ साल श्रावण मसान्तभित्र स्वीकृत गराई सक्नु हुनेछ।

२५. आयोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी तोकिएको समयमा नै सम्पन्न गर्न आन्तरिक प्रतिस्पर्धाको आधारमा आयोजना प्रमुख छानौट गर्ने र कार्यसम्पादन सञ्जौतामा तोकिएको न्यूनतम अंक हासिल नगरेमा बाहेक आयोजना अवधिभर सहबा नगर्ने गरी मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु हुनेछ। राष्ट्रिय प्राथमिकताका आयोजनामा दुई सिफटमा काम गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२६. विनियोजित बजेट तथा स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेका कार्यक्रम/आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाउनु हुने छैन। यस्ता कार्यक्रम/आयोजनाको कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाएमा सम्बन्धित पदाधिकारी नै जिम्मेवार हुनु पर्नेछ। विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रममा नपरेको कार्यक्रम/आयोजनाका लागि बजेट निकासा, रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन माग गर्नु हुने छैन। साथै, आर्थिक वर्षको विचमा नयी कार्यक्रम/आयोजना सञ्चालनका लागि प्रस्ताव गर्नुहोने छैन।

२७. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का बजेटमा समावेश भएका नयी कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा सो आयोजनामा प्रदेश र स्थानीय तहबाट बजेट विनियोजन भए/नभएको यकिन गर्दै दोहोरो नपर्ने गरी समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

२८. अर्थ मन्त्रालयको सहमति बिना थप आर्थिक दायित्व सिर्जना गर्नु हुने छैन। सहमति बिना सिर्जना भएको थप दायित्वको व्यवस्थापन (निकासा, रकमान्तर वा कार्यक्रम संशोधन) अर्थ मन्त्रालयबाट हुने छैन। यस्ता प्रकृतिका कार्य भएमा आर्थिक कार्यविधि

डा. रमेश पौडेल
हस्तित

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ६२

रामशाहपथ, काठमाडौं
नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ५७ को उपदफा ५ र ६ अनुसार हुने व्यहोरा जानकारी गर्नु/गराउनु हुनेछ।

२९. आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सहमति सम्बन्धी मापदण्डको पूर्ण पालना गर्नु गराउनु हुनेछ। स्रोत सहमतिलाई व्यवस्थित गरी बजेट अनुशासन कायम गर्न स्रोत सहमति माग गर्ने र स्वीकृत गर्ने विधमान प्रणालीमा सुधार गरी सहमति माग गरेको आर्थिक वर्षमा मापदण्डले तोकेको भन्दा बढी स्रोतको सहमति प्रदान गरिने छैन।
३०. तोकिएको परिमाण, लागत, गुणस्तर र समयसीमा भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम वित्तीय तथा गैर वित्तीय प्रोत्साहन उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। तोकिएको गुणस्तर कायम नगर्ने, समयभित्र कार्य शुरू नगर्ने, कार्ययोजना अनुरूप काम नगर्ने र कार्य सम्पन्न नगर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम कारबाही गरी निर्माण व्यवसायीसँगको ठेक्का समझौता रद्द गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
३१. निर्माण व्यवसायीले ठेक्का समझौता गरेपछि समझौता बमोजिमका सबै वा केही कार्यका लागि सहायक ठेक्का समझौता गर्ने भएमा अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित आयोजना प्रमुखको लिखित रूपमा पूर्व स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। अति आवश्यक कार्यका लागि वाहेक एक तहभन्दा बढी तहमा सहायक ठेक्का समझौता गर्न नपाइने व्यवस्था गर्नु हुनेछ। राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रबाट रु. १० करोडमन्दा माथिका आयोजनाको निर्माण गुणस्तरको प्राविधिक परीक्षण गराउनु हुनेछ। निर्धारित समय र लागतमा काम सम्पन्न गर्ने र गुणस्तर कायम गर्ने आयोजना प्रमुख तथा निर्माण व्यवसायीलाई उपलब्धी (Outcome) प्रति जबाकदेही हुने प्रणालीको विकास गर्नु/गराउनु हुनेछ।
३२. आयोजना प्रमुखलागायत अन्य कर्मचारीलाई स्पष्ट कार्य विवरण, कार्यसम्पादन सूचक, आवश्यक अधिकार एवं जिम्मेवारी र उत्तरदायित्वसहित आयोजनामा खटाउनु हुनेछ। यसरी कर्मचारी खटाउंदा कर्मचारीको योग्यता, छामता, अनुभव, इमान्दारिता र आयोजना कार्यान्वयनमा विगतमा हासिल गरेको उपलब्धीको अभिलेखलाई आधार बनाउनु हुनेछ।
३३. आयोजनामा खटिने कर्मचारीलाई आयोजनाको प्राविधिक पक्ष, कार्यान्वयन विधि, अपेक्षित प्रतिफल र उपलब्धी, अन्तर निकाय समन्वय लगायतका विषयहरूमा शुरूमै अभिमुखीकरण तालिम प्रदान गर्नु हुनेछ। कर्मचारी सरूवा, पदस्थापन लगायतका कार्य तोकिएको समयमा नहुँदा कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयनमा बाधा उत्पन्न हुने भएकोले कर्मचारी सरूवा/पदस्थापन गर्ने आवश्यक भएमा यथाशीघ्र सम्पन्न गर्नु हुनेछ।
३४. कार्यक्रम/आयोजनाको भौतिक प्रगति र गुणस्तरसमेतका आधारमा मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। पहिलो बैमासिक निकासा/भुक्तानीको लागि भौतिक प्रगति

डा. राजेन्द्र पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

आवश्यक पर्ने छैन। दोस्रो चैमासिक निकासा भुक्तानीको लागि ३० प्रतिशत र तेस्रो चैमासिक निकासा/भुक्तानीका लागि सो अवधिसम्मको भौतिक प्रगति न्यूनतम ५० प्रतिशत हुनु पर्नेछ। सोभन्दा कम भौतिक प्रगति भएको अवस्थामा सहकारीज्यूबाट आगामी चैमासिक अवधिमा भौतिक प्रगति पूरा गर्ने प्रतिवद्धता प्राप्त गरी निकासा/भुक्तानी व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।

३५. आयोजना कार्यान्वयनमा सहजता ल्याउन चातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन र प्रारम्भिक चातावरणीय परीक्षणका कार्यहरू प्रथमित कानूनमा तोकिएको न्यूनतम समयसीमा भित्र सम्पन्न गर्नु हुनेछ। सङ्क निर्माणको लागि बोलपब आव्हान गर्दा खानेपानी तथा ढल, विजुलीको पोल/तार व्यवस्थापन वा भूमिगत गर्ने समेतको काम एउटै प्याकेजमा समावेश गरी कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ।
३६. वैदेशिक ऋण वा अनुदान समझौता प्रभावकारी नभएसम्म उक्त आयोजनाको लागि विनियोजित वैदेशिक स्रोतको बजेट र नेपाल सरकारको सम्पूरक कोष (Matching Fund) समेत खर्च शीर्षकगत आधारमा रोकका रहनेछ। तर पूर्व प्रभावी वित्तीय (Retroactive Financing) समझौता भएको हकमा अर्थ मन्त्रालयको सहमतिमा भुक्तानी दिन सकिनेछ।
३७. कार्यक्रम/ आयोजना विभेषका लागि समझौता भई सोधर्ना प्राप्त हुने सुनिश्चित भएको आयोजनाको र ए.डि.बि/ पि.बि.एल-पि.एफ.एम (ADB/PBL-PFM) आई.एम.एफ/ ई.सि.एफ (IMF/ECF) आई.डि.ए/ डि.पि.सि-ग्रिड (IDA/DPC-GRID) ए.डि.बि/ पि.बि.एल-ग्रिड (ADB/PBL-GRID) लगायत बजेटरी सहायतातर्फको विनियोजित रकम वैदेशिक स्रोत प्राप्त नभएमा नेपाल सरकार स्रोतबाट हिसाब मिलान गर्ने गरी दोस्रो चैमासिक सम्म बजेट फुकुवा गरिएको छ। सो बाहेक अन्य सबै ऋण तथा अनुदानको भुक्तानी दिनु पहिले महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमार्फत यस मन्त्रालयको स्वीकृति लिनु हुनेछ। वैदेशिक स्रोततर्फको बजेट रकम खर्च गर्नु पूर्व उक्त स्रोतबाट रकम प्राप्त हुने सुनिश्चितता गरेर मात्र खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। चालु आ.व.मा सुरु गर्न प्रस्ताव गरिएका नयाँ आयोजना तथा कार्यक्रमको हकमा वित्तीय संझौता प्रभावकारी भएको सुनिश्चित गरेर मात्र खर्च गर्नु हुनेछ। कुनै कारणले भुक्तानी विधि फरक परेकोमा २०८१ साउन मसान्तभित्र परिमार्जन गर्न लेखी पठाउनु हुनेछ।
३८. सरकारी स्वामित्वको भवन निर्माण तथा भवनभित्र गरिने सजावटको सम्बन्धमा शाही विकास मन्त्रालयबाट तयार गरेको भवन निर्माण तथा सजावट सम्बन्धी मापदण्ड बमोजिम गर्नु पर्नेछ। कार्यालयको कार्य प्रकृति, सेवा प्रवाह गर्नुपर्ने क्षेत्र, सेवाग्राहीको संख्या, जनशक्ति लगायतका विषयलाई छ्यानमा राखी एकरूपता कायम हुने गरी गैर आवाशीय भवनको लागत अनुमान तयार गर्नु हुनेछ। भवन तथा सजावटको विस्तृत

संकेत

८

डा. राशन पोखरेल
सचिव

८

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपाल, काठमाडौं

रामशाहपाल, जनसंख्या
मन्त्रालय, काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामशाहपाल,
काठमाडौं, नेपाल।

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

हिंजाइन र लागत अनुमान तयार गर्ने कार्य सम्भव भएसम्म राही विकास मन्त्रालय अन्तर्गतको राही विकास तथा भवन निर्माण विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट गर्नु/गराउनु हुनेछ।

३९. बहुवर्षीय ठेककामा गएका कार्यक्रम/आयोजना विनियोजित बजेटबाटै कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ। सडक, पुल, बाँध, सिंचाई, नहर जस्ता लामो समयसम्म सञ्चालनमा रहने रु.५ करोडभन्दा भित्रिका पूर्वाधार आयोजनाको हकमा नयौ आयोजनाको ठेकका व्यवस्थापन गर्दा निर्माण सम्पन्न भएपछि कम्तीमा पाँच वर्षसम्म सम्बन्धित निर्माण व्यवसायीले नै मर्मत गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
४०. सोधभर्ना निर्देशिका बमोजिम थेसहोल्ड रकम पुगिसकेकोमा तुरुन्तै र थेसहोल्ड रकम नपुगेकोमा त्रैमासिक अवधि समाप्त भएको अर्को त्रैमासिक अवधिभित्र सम्बन्धित आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयबाट सोधभर्ना माग गर्न लगाउनु हुनेछ। मासिक खर्चको फौटबारी पठाउँदा सोझै भुक्तानी र बस्तुगत सहायताको प्रतिबेदन समेत अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्न लगाउनु हुनेछ। आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयले सोधभर्ना माग गरेको विवरण महालेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई अनिवार्य रूपमा जानकारी गराउनु हुनेछ। सार्वजनिक ऋणका हकमा सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयलाई समेत जानकारी दिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। निर्धारित समयभित्र सोधभर्ना प्रक्रिया शुरू नगरेमा अर्को त्रैमासिकको निकासा रोकका गरिनेछ। समयमै सोधभर्ना माग नगर्ने आयोजनाको प्रमुख र लेखा प्रमुखलाई आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व एन, २०७६ बमोजिम कारबाही गर्नु/गराउनु हुनेछ। तर Sector Wide Approach (SWAP) मा आधारित बैदेशिक स्रोत समावेश भएका Disbursement Linked Indicator (DLI) निर्धारित आयोजनाको समेत निर्धारित प्रक्रिया पुरा गरी नियमित रूपमा बैदेशिक स्रोतको रकम सोधभर्ना लिने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। SWAP तथा DLI मा आधारीत कार्यक्रम तथा आयोजनाको सोधभर्ना प्राप्त रकम म.ले.नि.का.से छुटै Designated Account मा जम्मा गरी खर्चको आधारमा त्रैमासिक रूपमा सरकारी कोषमा स्थानान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
४१. सार्वजनिक निकायमा स्वदेशी बस्तुको उपयोग गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७१ अनुसार मालसामान तथा बस्तु खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
४२. विपद्को अवस्था, नेपाल सरकार भनितपरिपद्को निर्णय र विशेष अवस्थामा बाहेक पहिलो त्रैमासिक अवधिसम्म थप निकासा दिइने छैन। विनियोजित रकमको सीमाभित्रै रही कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु/गराउनु हुनेछ।

[Signature]

[Signature]

डा. रोशन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशम्भूपाल, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

रामशम्भूपाल, काठमाडौं
मन्त्रालय जनसंख्या विभाग
मन्त्रालय, काठमाडौं

०१-४२६२८४२

रामशम्भूपाल,

काठमाडौं, नेपाल।

४३. अर्थ मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति विना कुनै प्रकारको नयाँ दरबन्दी लिजिना हुने गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण नगर्ने, नयाँ दरबन्दी थप नगर्ने, नयाँ संगठन स्थापना नगर्ने र दरबन्दी भन्दा बढि कर्मचारी कुनैपनि निकायमा नखटाउने र खटाउने पर्ने भए अस्थायी दरबन्दी स्वीकृति गरी मात्र पठाउने व्यवस्था गर्नु/गराउनु हुनेछ।

४४. सेवा करारमा राख्न सकिने पदको स्थायी दरबन्दी रिति भएको अवस्थामा मन्त्रालय अन्तर्गत फाजिलमा रहेका कर्मचारीबाट पदपूर्ति गर्ने र सो नभएमा सहधीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा लेखी पठाउनु हुनेछ। फाजिलमा रहेको तथा सहधीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट कर्मचारी पदपूर्ति हुन नसकेमा करारमा लिनु अघि अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु हुनेछ। साथै, फाजिलमा कर्मचारी हुँदाहुँदै अर्थ मन्त्रालयको सहमति विना करारमा कर्मचारी राख्न पाइने छैन।

४५. वेर्सजु फस्ट्यौट कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्नु हुनेछ। वेर्सजु फस्ट्यौटको कार्य स्थायी दरबन्दी भित्रका जनशक्तिबाट सम्पन्न गराउनु हुनेछ र सोका लागि करारमा थप जनशक्ति लिनु हुने छैन।

(ग) बजेट खर्च, रकमान्तर, कार्यक्रम संशोधन तथा प्रतिवेदन

४६. विनियोजन ऐन, २०८१ अनुसार रकमान्तर गर्दा जम्मा विनियोजित रकमको दश प्रतिशतमा नवहने गरी कुनै एक वा एकभन्दा बढी अनुदान संकेतबाट अर्को एक वा एकभन्दा बढी अनुदान संकेतमा रकमान्तर गर्न, निकासा र खर्च लेख्न, चालु तथा पुँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकमान्तर गर्न सकिनेछ।

तर,

(क) एउटै अनुदान संकेत भित्रका बजेट उपर्युक्तमा रकमान्तर गर्दा जतिसुकै रकम रकमान्तर गर्न सकिनेछ।

(ख) पुँजीगत खर्च शीर्षकमा विनियोजित रकम वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत वित्तीय लगानी र आन्तरिक तथा बाह्य ऋणको सौचा र ब्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालु खर्च शीर्षकतर्फ रकमान्तर गर्न सकिने छैन।

(ग) वित्तीय व्यवस्थातर्फ विनियोजित रकम आन्तरिक तथा बाह्य ऋणको सौचा र ब्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालु खर्च शीर्षकतर्फ रकमान्तर गर्न र वित्तीय व्यवस्था अन्तर्गत आन्तरिक तथा बाह्य ऋणको सौचा भुक्तानी खर्चतर्फ विनियोजित रकम ब्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्यत्र रकमान्तर गर्न सकिने छैन।

[Signature]

[Signature]

डा. रोशन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

नेपाल सरकार
रामशाहपथ, काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

(घ) प्रदेश र स्थानीय तहका लागि अनुदान संकेत ७०१ र ८०१ मा विनियोजन भएको वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम अन्य अनुदान संकेतमा रकमान्तर हुने छैन।

(ङ) एक बजेट उपर्याप्ति भित्रको एउटै खर्च शीर्षक तर्फ चालु र पूँजीगत स्वीकृत क्रियाकलापको वैमासिक संशोधन गर्नु पर्ने भएमा पहिलो वैमासिक भित्र गर्नु हुनेछ।

(च) मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रम अन्तर्गतको एउटै खर्च शीर्षक भित्रको क्रियाकलाप संशोधन गर्नु पर्ने वा क्रियाकलाप परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा खोलमा परिवर्तन नहुने गरी आवश्यकता र औचित्यका आधारमा पुस महिनाभित्र कार्यक्रम संशोधन गर्नु हुनेछ।

(छ) मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा स्वीकृत वर्षिक आयोजना तथा कार्यक्रम संशोधन तथा रकमान्तर गर्नु पर्ने भएमा खोलमा परिवर्तन नहुने गरी आवश्यक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २० को उपदफा (२) को अधीनमा रही थप हुने खर्च शीर्षकको सुरु विनियोजनको पच्चीस प्रतिशतसम्म रकमान्तर गर्ने, खुंदा नं. (छ) बमोजिम रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन गर्नु पर्ने भएमा देहायको खर्च संकेत (इन्टर इकोनॉमिक कोड) भित्र रही गर्नु हुनेछ:-

क. स.	खर्च संकेत	खर्च शीर्षक
१	२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)
२	२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)
३	२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च
४	२२२१४	बीमा तथा नवीकरण खर्च
५	२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च
६	२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च
७	२२२९१	अन्य सम्पत्तिको सञ्चालन तथा सम्भार खर्च
८	२२३११	मसलान्द तथा कार्यालय सामग्री
९	२२३१२	पशुपन्थीहरूको आहार
१०	२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च
११	२३३१४	इन्धन-अन्य प्रयोजन
१२	२२३१५	पत्रपत्रिका, छापाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च
१३	२२३१६	अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च
१४	२२४११	कर्मचारी तालिम खर्च
१५	२२४१२	सीध विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च

४५८. ५५

डा. विजय पोखरेल ११
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

घ.न. ५२

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

क्र. स.	खर्च संकेत	खर्च शीर्षक
१६	२२५२१	उत्पादन सामग्री/सेवा खर्च
१७	२२६११	अनुगमन, मूल्याङ्कन खर्च
१८	२२६१२	भ्रमण खर्च
१९	२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च
२०	२२७११	विविध खर्च

४७. एक अनुदान संहेतमित्रको एकभन्दा बढी बजेट उपर्याप्तिकमा बैंडफौड भएको देहायको एक खर्च शीर्षकको रकम एक बजेट उपर्याप्तिकबाट घटाई अको बजेट उपर्याप्तिकमा थप गर्नु पर्ने भएमा र एउटै बजेट उपर्याप्तिक अन्तर्भृत एक खर्च शीर्षकको रकम एक निकायबाट घटाई अको निकायमा थप गर्नु पर्ने भएमा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा रोका राखी (सोही आधारमा क्रियाकलाप परिवर्तन नगरी) खर्च शीर्षकमा स्वीकृत दरबन्दीमित्र रही रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन गर्नु हुनेछ।

क्र. स.	खर्च संकेत	खर्च शीर्षक
१	२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी
२	२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी
३	२११२१	पोशाक
४	२११२२	खाद्यानन
५	२११२३	औषधि उपचार खर्च
६	२११३१	स्थानीय भत्ता
७	२११३२	महानी भत्ता
८	२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा
९	२१२१२	योगदानमा आधारित निवृत्तमरण तथा उपदान कोष खर्च
१०	२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च
११	२१२२२	पदाधिकारीको योगदानमा आधारित निवृत्तमरण तथा उपदान कोष खर्च

४८. बुँदा ने ४६ र ४७ अनुसार कार्यक्रम संशोधन तथा रकमान्तर स्वीकृत गरी मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा प्रविष्ट गराउनु हुनेछ।

४९. प्रचलित कानून बमोजिम रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन, स्रोतान्तर र थप निकासा माग गर्दा अनिवार्य रूपमा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा समेत प्रविष्ट गरी माग गर्नु हुनेछ।

५०. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को स्वीकृत कार्यक्रममा समेत विनियोजन भएको र गत आ.व. २०८०/८१ मा प्रचलित कानून, स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम विधिसम्मत रूपमा

डा. राकेश योद्धा १२
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ६२

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

खर्च शीर्षक ३११५१-सडक तथा पूल निर्माण, ३११५५-सिंचाई संरचना निर्माण, ३११५६-खानेपानी संरचना निर्माण, ३११५८-सरसफाई संरचना निर्माण, ३११५९-अन्य सार्वजनिक निर्माणमा सिर्जित दायित्व कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट म.ले.प.फा.नं. २२१ भरी प्रमाणीत भएको रकमको हकमा सम्बन्धित आयोजना तथा कार्यक्रमको जुनसुकै त्रैमासिकमा विनियोजन भएको रकमबाट भुक्तानी गर्नुहोन्दछ।

५१. प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (पि.एल.एम.बि.आई.एस.) मा सर्त अनुदानको रूपमा वित्तीय हस्तान्तरण भएको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएको एक आयोजनाबाट अर्को आयोजनामा कार्यक्रमको क्षेत्र र उद्देश्यमा फरक नपर्ने गरी रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन गर्नु पर्ने भएमा प्रदेशको विषयगत मन्त्रालयको अनुरोधमा संघीय विषयगत मन्त्रालयले मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (एल.एम.बि.आई.एस.) मा थपघट तथा कार्यक्रम संशोधन गर्न सक्नेद्दछ। यसरी रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन गर्दा क्षेत्रगत रूपमा विनियोजित रकम कूल क्षेत्रगत बजेट सीमामा फरक नपर्ने गरी आवश्यकता र जौचित्यका आधारमा रकमान्तर तथा कार्यक्रम संशोधन गर्नु हुनेद्दछ। (जस्तै: सिंचाई क्षेत्रको भए सिंचाईमा, सडक क्षेत्रको भए सडकमा, खानेपानी क्षेत्रको भए खानेपानीमा)
५२. राष्ट्रिय गौरवको आयोजना, रूपान्तरणकारी आयोजना र वहुवर्षीय ठेढ़ाका लागि स्रोत व्यवस्थापन गरिएका आयोजनाको लागि विनियोजन भएको रकमबाट अन्यत्र रकमान्तर प्रस्ताव गर्नु हुने छैन।
५३. आयोजनाको अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन मासिक प्रगति विवरण तालुक निकायमा पेश गर्ने र अनुगमन गर्ने व्यवस्थाका साथै ठेढ़ा मूल्याङ्कनमा कार्य सम्पन्न गर्ने समयलाई समेत सुचकको रूपमा रहने व्यवस्था मिलाउनु हुनेद्दछ।
५४. खर्च, राजस्व, कार्य सञ्चालन कोष तथा अन्य कोष, सम्पत्ति तथा दायित्व र धरौटीको लेखा राख्दा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले तोकेको विघुतीय सूचना प्रणालीमा राख्ने र प्रतिवेदन गर्ने समेत व्यवस्था मिलाउनु हुनेद्दछ।
५५. अर्थ मन्त्रालयको सहमति विना अनिवार्य दायित्व अन्तर्गत पर्ने खर्च शीर्षक तलब, पारिश्रमिक, भत्ता, स्थानीय भत्ता, पोशाक, पानी तथा विजुली, सज्जार महसुल, खाद्यान्न, घरभाडा लगायतका अनिवार्य दायित्वका खर्च शीर्षकबाट अन्यत्र रकमान्तर गर्न पाइने छैन। तलब, भत्ता, पोशाक, खाद्यान्न, पानी तथा विजुली, संचार महसुल र घरभाडामा आगामी वर्षको लागि दायित्व नसर्ने गरी खर्च व्यवस्थापन गर्नु/गराउनु हुनेद्दछ। सम्बन्धित निकायबाट तलबी प्रतिवेदन पारित गराएर मात्र तलब, भत्ता वापतको रकम भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेद्दछ।

५

६

डा. रोशन पोखरेल
हचिव

१३

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
काठमाडौं, नेपाल

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

५६. स्रोत सहमति तथा अन्य कारणबाट सिर्जित दायित्वको यथार्थ विवरण तयार गर्नु हुनेछ। यस अधि अर्थ मन्त्रालयबाट बहुवर्षीय ठेका तथा स्रोत सहमति भएका आयोजनाको कुल लागत, ठेका रकम, हालसम्मको खर्च, ठेका समझौता मिति, सम्पन्न गर्नुपर्ने मिति लगायतको विवरण मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा २०८१ असोज मसान्तभित्र अनिवार्य रूपमा प्रविष्ट गर्नु हुनेछ।
५७. नगद कारोबार गर्दा हुन सक्ने जोखिम कम गर्न निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, सेवाप्रदायक र परामर्शदाताको अनिवार्य रूपमा सम्बन्धित वैक खातामा विद्युतीय प्रणालीमार्फत भुक्तानी (EFT) गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। तलब, भत्ता, औपधि उपचार, उपदान, सञ्चित विदा र सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायतका सबै प्रकारका भुक्तानीहरू सोझे वैक खातामा विद्युतीय प्रणालीमार्फत भुक्तानी (EFT) गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
५८. स्वीकृत रकम एक बजेट उपशीर्षकबाट अको बजेट उपशीर्षक वा एक खर्च शीर्षकबाट अको खर्च शीर्षकमा, एउटा कार्यालयबाट अको कार्यालयमा रकमान्तर गर्नु परेमा घटाउने बजेट उपशीर्षक वा खर्च शीर्षकमा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) मा नै रोकका राखी रोका नम्वरसहित अर्थ मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा रकमान्तर माग गर्नु/गराउनु हुनेछ।
५९. त्रैमासिक अवधिमा भएको कार्यको दायित्व भुक्तानी सो अवधि समाप्त भएको अको महिनाभित्र अनिवार्य रूपमा फरफारक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। कुनै क्रियाकलापमा निकासा वा रकमान्तरबाट थप भएको रकम पुनःअन्य क्रियाकलापमा सार्न वा रकमान्तर गर्न नपाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। साथै, कुनै पनि पुँजीगत तर्फको क्रियाकलापमा रकमान्तर, कार्यक्रम संशोधनबाट एक पटक घटाउने निर्णय भए पछि पुनः सोही क्रियाकलापमा थप बजेट व्यवस्थापन (थप निकासा, 'रकमान्तर वा कार्यक्रम संशोधन') हुने छैन।
६०. निर्माणस्थलको व्यवस्थापन, निर्माणस्थलबाट हटाउनु पर्ने रुख विरुद्ध लगायतका अन्य स्थायी संरचना हटाउने सुनिश्चितता, जग्गा प्राप्ति र प्रचलित कानून बमोजिम गर्नुपर्ने वातावरणीय अध्ययनको प्रतिवेदन स्वीकृत लगायतका आयोजना पूर्व तयारीका कार्यहरू पूरा गरेर भाव खरिद प्रक्रिया शुरू गर्नु/गराउनु हुनेछ।
६१. पानी, विजुली, सञ्चार महसुल, घरभाडा, इन्धन, मर्मत खर्च, मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खर्च, भत्ता, तालीम, गोष्ठी, सेवा शुल्क, भ्रमण खर्च लगायतका प्रशासनिक खर्चमा अधिकतम मितव्यिता अपनाई खर्च गर्नु हुनेछ। सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी तथा प्रभावकारी बनाउने नीति बमोजिम सार्वजनिक खर्चमा मितव्यिता कायम गर्नु हुनेछ।

डा. रोशन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

रामशाहपथ, काठमाडौं
रामशाहपथ, काठमाडौं
रामशाहपथ, काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,
काठमाडौं, नेपाल।

६२. सरकारी खर्चमा सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, सेमिनार, अन्तर्किंवा जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सरकारी निकायकै सभाहल प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। सम्बन्धित संस्था वा सरकारी सभाहल उपलब्ध हुन नसक्ने अवस्थामा अधिकतम मितव्ययी हुने प्रकारले कार्यक्रम आयोजना गर्नु हुनेछ।
६३. आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा प्रोत्साहन भत्ता, अतिरिक्त समय लगायतका भत्तामा खर्च लेनु हुने छैन। मर्मत सुधार गर्दा समेत सञ्चालनमा नआउने सवारी साधन, फर्निचर, कम्प्युटर, ल्यापटप लगायतका सामग्रीहरू अनिवार्य रूपमा ६ महिनाभित्र लिलाम विक्री गर्नु हुनेछ। अत्यावध्यक अवस्थामा नयाँ सवारी साधन खरिद गर्नु पर्ने भएमा अर्थ मन्त्रालयको अनिवार्य पूर्व सहमती लिनु हुनेछ।
६४. कूटनीतिक महत्व र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धको कारण अनिवार्य रूपमा सहभागी हुनु पर्ने अन्तर्राष्ट्रिय सभा, सम्मेलन र अन्तर सरकारी बैठकमा मात्र सहभागी हुने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। वैदेशिक भ्रमणका लागि अर्थ मन्त्रालयको पूर्व सहमति लिनु हुनेछ।
६५. सरकारी कार्यालयले कार्यालय प्रयोजनका लागि सकेसम्म खाली भएका सरकारी भवनलाई प्राथमिकता दिई प्रयोग गर्नु पर्नेछ। त्यस्तो हुन नसकेमा व्यापारिक क्षेत्र र प्रमुख मार्गमा घर बहालमा नलिई न्यूनतम आवश्यकता र सुविधा भएको घर बहालमा लिने प्रबन्ध गर्नु पर्नेछ। सरकारी प्रयोजन भनी कर्मचारीको आवासका लागि घर बहाल लिएको पाईएमा सो रकम सम्बन्धित कर्मचारीले नै भुक्तानी गर्नु पर्नेछ।
६६. विषयगत निकायमा रहेका जनशक्तिको अधिकतम उपयोग गर्नु पर्नेमा सो नगरी वाहा निकाय/संस्था/व्यक्तिवाट परामर्शदाता नियुक्ति गरी कार्यसम्पादन गराउने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्नु हुनेछ।
६७. स्वीकृत बजेट र कार्यक्रममा समावेश भएको बाहेक आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने विषयमा निर्णय गर्दा वा नेपाल सरकार, मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पेश गर्दा अनिवार्य रूपमा अर्थ मन्त्रालयको पूर्व सहमति लिएर मात्र गर्नु पर्नेछ। सहमति बिना भएको निर्णयवाट सिर्जित दायित्व भुक्तानीमा अर्थ मन्त्रालय जिम्मेवार हुने छैन।
६८. बार्षिक आर्थिक विवरण आर्थिक वर्ष समाप्त भएको २१ दिन भित्र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
६९. भुक्तानी प्रणालीलाई सहज र व्यवस्थित बनाई सरकारी कोपको प्रभावकारी उपयोगका लागि मासिक नगद योजना तर्जुमा गरी अर्थ मन्त्रालयमा पठाउनु हुनेछ। नगद प्रवाहलाई व्यवस्थित गर्न रु. १ अर्बेभन्दा बढिको भुक्तानी दिनुपर्ने भएमा ७ दिन अगावै अर्थ मन्त्रालयलाई अनिवार्य जानकारी गराउनु हुनेछ।
- (घ) वित्तीय पारदर्शिता, जबाफदेहित र अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था

डा. रामेश यात्ररेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ५२

नेपाल सरकार
जनसंख्या तथा स्वास्थ्य विभाग
रामशाहपथ, काठमाडौं

०१-४२६२८६२

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल।

७०. विनियोजन ऐन, २०८१ अमोजिम समानीकरण अनुदान बाहेक अन्य अनुदान शीर्षकबाट हस्तान्तरण भई खर्च नमएको रकम स्वतः फ्रिज हुने व्यवस्था भएकोले आर्थिक वर्ष समाप्त हुनुभन्दा कम्तिमा ७ दिन अगावै भुक्तानी दिई निकासा र खर्चको लेखा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
७१. कार्यक्रम/आयोजना कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालय/निकायले विभागीय प्रमुख र आयोजना प्रमुखसँग कार्यसम्पादन समझौता गरी सो अनुरूपका क्रियाकलापलाई निश्चित भार दिई वस्तुनिष्ठ आधारमा कार्यसम्पादनस्तर मापन गरी पुरस्कार र सजायको व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
७२. निर्माण कार्यस्थलमा सो कामसँग सम्बन्धित विवरणहरू (आयोजनाको नाम, लागत, कार्य शुरू भएको मिति, कार्य सम्पन्न हुने मिति, ठेकका अंक, ठेकका लिनेको नाम, ठेगाना तथा सम्पर्क नम्बर, काम सम्पन्न भएपछि हुने अपेक्षित परिमाण वा उपलब्धि) काम सम्पन्न नभएसम्म सर्वसाधारणको जानकारीका लागि सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ।
७३. बजेट अनुगमन प्रणालीमा सुधार गरी निजामा आधारित बनाउनु हुनेछ। विकास आयोजनाहरूको अनलाइन अनुगमन गरी विनियोजित बजेट अनुरूप खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। बजेट कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा समीक्षा गरी थेबगत उपलब्धि सूचक सहितको प्रगति विवरण, कार्यान्वयनमा आइपरेका समस्या र कारणहरू उल्लेख गरी राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ। प्रत्येक दुई दुई महिनामा अर्थ मन्त्रालयमा हुने बजेट कार्यान्वयन समीक्षामा सहभागी हुनु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बजेटसँग सम्बन्धित प्रकाशनहरू अर्थ मन्त्रालयको website: www.mof.gov.np मा हेर्न र डाउनलोड गर्न सकिनेछ।

(ड) यप निर्देशनहरू:

७४. मन्त्रालयसँग हुने कार्य सम्पादन समझौताका शर्त अनुरूप सेवालाई गुणस्तरीय, प्रभावकारी बनाउनको लागि उपलब्ध हुने आन्तरिक र बाह श्रोत साधनको अभिलेखीकरण गरी प्रणालीमा आवढ गर्ने, गराउने, समयमै जिन्सी निरीक्षण गर्ने गराउने, लिलाम मिनाहा गर्ने अस्पताल/प्रतिष्ठानको सरसफाई लगायतको काममा विषेश छ्यान दिनु हुनका साथै मन्त्रालयबाट स्वीकृत न्यूनतम सेवा मापदण्ड अनुरूप स्वास्थ्य सेवा स्तरोन्नती र गुणस्तर कायम गर्नुहोनेछ।
७५. राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप कार्यक्रम र नियमित वार्षिक रूपमा प्रगति प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने कार्यक्रमको हकमा राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तोकिएको फारम र आयोगकम स्वीकृत

डा. रोशन पोखरेल
सचिव

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

रामशाहपश्च, काठमाडौं

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
काठमाडौं

पत्र संख्या: २०८१/८२

च.न. ६२

०१-४२६२८६२
रामशाहपश्च,
काठमाडौं, नेपाल।

गराई सो बमोजिम समयमा नै तत् तत् निकायहरुमा प्रतिवेदन गरी सो को जानकारी मन्त्रालयको नीति योजना तथा अनुगमन महाशाखामा गर्नु हुनेछ।

७५. सार्वजनिक लेखा समिति अन्तर्गत गठित बेरुजु छलफल उपसमितिले म.ले.प. को वार्षिक प्रतिवेदन उपर गरेको निर्णय अनुसुप कार्यान्वयन गरि गराई सो को प्रत्येक महिनाको प्रगति विवरण ७ गते भित्र मन्त्रालयको आर्थिक प्रशासन शाखामा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु हुनेछ।
७६. स्वीकृत बजेटको परिधि भन्दा बढीको दीर्घकालीन योजना मेशिनरी, औजार उपकरण र अन्य भौतिक संरचनाको निर्माण कार्य गर्नु परेमा बजेटको सुनिश्चितता नगरी नेपाल सरकारलाई थप आर्थिक दायित्व पने गरी भएका समझौता, अदालतका फैसला बमोजिम भए गरेको दायित्वको लागि सम्बन्धित पदाधिकारी नै जिम्मेवार हुने र त्यस्तो रकमको लागि वप निकासाको सिफारिस यस मन्त्रालयसंग पूर्व सहमति लिएर मात्र हुनेछ।
७७. नेपाल सरकारको श्रोतबाट व्यहोरिने गरि प्रतिष्ठानहरुले काठमाडौंमा सम्पर्क कार्यालय राख नपाउने भएकोले सम्पर्क कार्यालय राखेको भए बन्द गरी यस मन्त्रालयमा जानकारी गराउनु हुनेछ।
७९. यस मार्गदर्शनमा लेखिएका विषयहरु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रारिम्ब देखि नै कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुनेछ।

(डा. रोशन पोखरेल)
सचिव

बोधार्थः

- श्री महालेखा परीक्षकको कार्यालय, अनामनगर, काठमाडौं।
श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौं।
श्री राष्ट्रिय योजना आयोग, सिंहदरबार काठमाडौं।
श्री महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर, काठमाडौं।
श्री अर्थ मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं।
श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरु (सबै)।